

Henkilötunnusten riittävyys

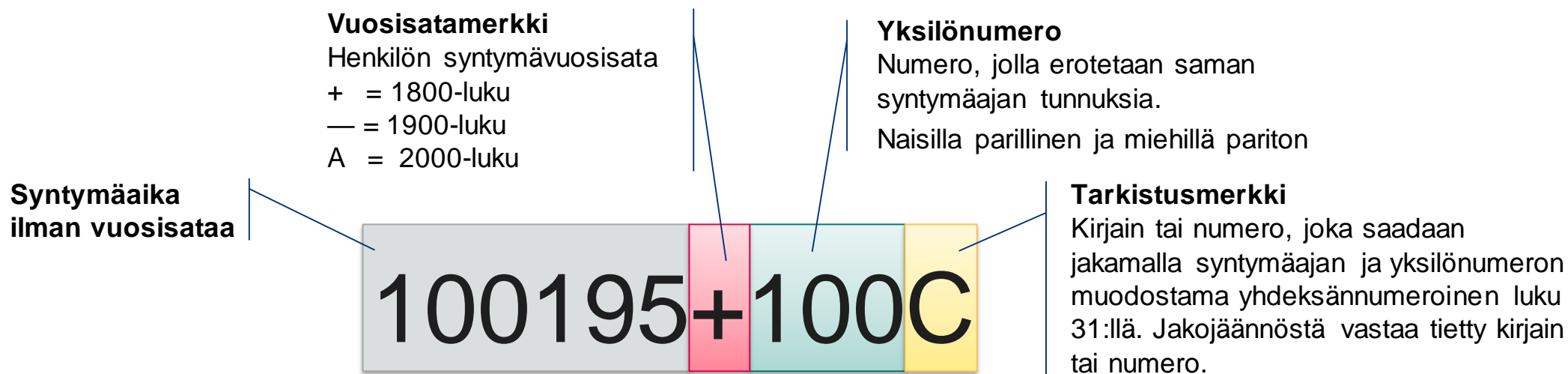
Välimerkkien lisääminen ratkaisuna

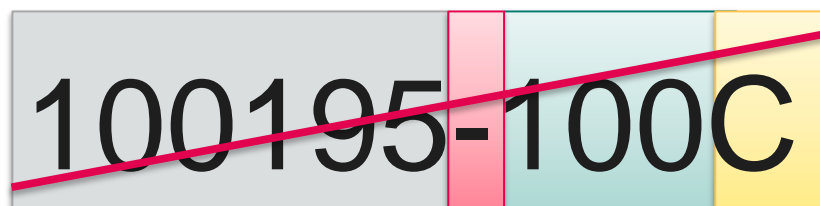
**DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO**

Nykyinen henkilötunnusjärjestelmä

Yhteinen antoalue vuosisadasta riippumatta. Yksilönumero käytettynä 1800-luvulla, ei sitä voida käyttää 1900-luvulla, eikä 2000-luvulla

Tunnus teknisesti validi
Mutta ei voida käyttää koska varattu

Henkilötunnusjärjestelmä – tunnusten riittävyys

- Henkilötunnuksia rajallinen määrä päiväkohtaisesti ja vuosikohtaisesti, vuosisadasta riippumatta
 - Tunnuksia jaetaan päiväkohtaisesti tunnuksen loppuosaan 002-899 väliltä, 9-alkuiset eivät virallisia tunnuksia (testikäyttöön)
 - Loppuosan parilliset tunnukset varattu naisille ja parittomat miehille
- Tunnukset loppumassa lähitulevaisuudessa 1900 –luvun tietyiltä päiviltä: 1.1.90, 1.1.86 ja 1.1.94 kriittisimpiä päiviä
- Miehille rekisteröidään tunnuksia enemmän kuin naisille
- Vuoden 2020 lopussa 1.1.90 miesten tunnuksia vapaana n.50
- Ilman toimenpiteitä tunnukset loppuvat joiltain päiviltä 2022-2023 aikana
- Huomioitava myös, että 1900 –luvulla jo 1920 –luvun ikäluokat suuria (tunnuksia varattuna). Vaikka syntyvyys alhaista 2000 luvulla, voi maahanmuuton lisääntyminen tuoda riittävyysongelmia muillekin päiville.

Henkilötunnusjärjestelmä – tunnusten riittävyys

- Tunnusten loppumisen syitä:
 - Esim. 1.1.90 päivän tunnuksia rekisteröity 1.1.1890 syntyneille jo 129 kpl (897 yhteensä per päivä)
 - Maahanmuutto kuluttaa tunnuksia yhä. 2000 – 2010 keskimäärin 11,5 uutta tunnusta vuodessa. 2010 luvulla jopa 28 tunnusta vuodessa, viimevuosina 15-20 vuodessa.
 - Aikaisemmin maahanmuuttovirastossa sekä joissain maistraateissa on ns. ”paperittomille” voitu rekisteröidä 1.1. päivää kun oikeaa syntymäpäivää ei tiedetä – **tämä ei kuitenkaan ole ollut käytäntönä enää vuosiin vaan ohjeistuksena on käyttää muuta päivää.**
 - 1.1 päiviä käytetään rekisteröintiin koska syntymäaika on siten merkittynä viralliseen asiakirjaan (yleensä passiin).
 - Vaikka tämän tiedon oikeellisuutta voidaan epäillä, ei viranomaisella ole lähtökohtaisesti mahdollisuutta kiistää viralliseen asiakirjaan kirjattujen tietojen oikeellisuutta.

Henkilötunnusjärjestelmä – tunnusten riittävyys.

- Miksi ei vain kirjata toiselle päivälle?
 - Syntymäpäivä tieto on erikseen kirjattava tieto ja se kirjataan parhaan käytettävissä olevan tiedon (asiakirja) perusteella rekisteriin
 - Teknisesti henkilötunnukseen ja rekisteriin merkittävän syntymäajan voisi ”irrottaa” toisistaan (Ruotsissa toimitaan näin), mutta sekin muutoksena edellyttäisi muutoksia asiakkaiden järjestelmiin ja käytäntöihin:
 - Henkilötunnuksen syntymäaikaan ei voisi luottaa, vaan syntymäaika-tieto pitäisi hankkia erikseen (esim. hakemalla VTJ:stä tai asiakkaan syötteenä)
 - Henkilötunnuksen validointialgoritmeissa ei enää saisi vertailla syntymäaikaa ja hetun syntymäaikaa

Tunnusten riittävyys: Ratkaisuvaihtoehtoja

- Kokonaan uusi tunnus (tässä lukemattomia mahdollisia variaatioita)
 - Esiselvityksen kautta todettu liian työlääksi ja kalliiksi ratkaisuksi
 - Ei käyttöön otettavissa em. syistä tarpeeksi nopeasti
- Hetun syntymäpäivän irrottaminen oikeasta syntymäpäivästä
 - Käytännössä juridisesti hankala ja virhealtis ratkaisu
 - Muutosvaikutuksia järjestelmiin
- Sukupuolisidonnaisuuden poistaminen
 - Tuo hiukan lisää tunnuksia miehille, mutta ei tuo paljoa lisää aikaa
 - Muutosvaikutukset asiakkaille melko suuret
- Muutetaan tunnus kokonaisuudessaan yksilöiväksi ja varataan kullekin päivälle useita merkkiavaruuksia lisäämällä vuosisatakohtaisia välimerkkejä

Henkilötunnukseen uusia välimerkkejä

Nykyisen henkilötunnusjärjestelmän laajennus

Vuosisatamerkki muuttuisi merkitseväksi

Jokainen uusi vuosisatamerkki on uusi antoalue

Nykyisen henkilötunnusjärjestelmän laajennus

- Uusia yksilönumeron antoalueita otettaisiin käyttöön nykyisen antoalueen loputtua
- Uudet välimerkit osoittaisivat syntymäajan syntymävuosisadan ja uuden antoalueen
- Jo annettuihin henkilötunnuksiin ei tulisi muutoksia

Henkilötunnusjärjestelmän perusrakenne säilyy

- Henkilötunnuksen muoto ja pituus säilyisi nykyisenä (11-merkkiä)
- Syntymäaika edelleen osa tunnusta
- Sukupuolijako yksilönumerossa säilyisi toistaiseksi (parillinen/pariton)
- Tarkistusmerkki laskettaisiin nykyisen henkilötunnussäännön laskentasäännön mukaisesti

Muutokset

- Vuosisatamerkki muuttuisi merkitseväksi ja tunnus on yksilöivä (uniikki) vain kokonaisena merkkijonona
- 1800 –luvulle varatut tunnukset vapautuvat käyttöön 1900 –luvulle.
- Vuosisatamerkki osoittaisi jatkossa henkilön syntymävuosisadan ja yksilönumeron antoalueen
- Tunnus ei olisi enää yksilöivä ilman vuosisatamerkkiä

Miksi tämä vaihtoehto?

- Vaihtoehtoista kokonaisuudessaan pienin muutosvaikutus asiakkaille
- Joillekin asiakkaille (2 tunnistettu) muutos isompi, koska henkilötunnusta ei näillä asiakkailla käytetä kokonaisena merkkijonona uniikkina (ei huomioida vuosiatamerkkiä)
- Vaatii (asiakasjärjestelmissä) vähintään sen, että uudet välimerkit sallitaan henkilötunnuksen validointisäännöissä nykyisten vuosiatamerkkien rinnalla. (Vrt. vuosituhannen vaihteessa käyttöönotettu A välimerkki)
- ”Säädösprosessi” nopea – mahdollista tehdä asetusmuutoksella (ei lakimuutoksia)

Vuosisatamerkki osoittaisi antoalueen

Vuosisatamerkiksi uusia kirjaimia,
symboleita tai numeroita nykyisten
loputtua

Esimerkiksi:

-, Y, X, W, V, U, T, S, R, P, N = 1900

A, B, C, D, E, F, H, J, K, L, M = 2000

100150B100K

Sukupuoli yksilönumerossa toistaiseksi

Jokainen uusi vuosisatamerkki olisi uusi antoalue

Esimerkki alla mainituilla antoaluejaolla:

+, -, A = 1800, 1900 tai 2000

-, Y, X, W, V, U, T, S, R, P, N = 1900

A, B, C, D, E, F, H, J, K, L, M = 2000

Syntynyt 10.01.1990
nykyinen antoalue
yksilönumero 999

100190-9999P

Syntynyt 10.01.1990
antoalue Y
yksilönumero 999

100190Y9999P

Syntynyt 10.01.1990
antoalue X
yksilönumero 999

100190X9999P

Syntynyt 10.01.2090
Ei A-tunnusta, koska
antoalue käytetty
1900-luvulla

10.01.2090
antoalue B
yksilönumero 999

100190B9999P

10.01.2090
antoalue C
yksilönumero 999

100190C9999P

➤ Tunnus yksilöivä vain vuosisatamerkin kanssa

Huom. Esimerkin yksilönumero ei ole todellisuudessa käytössä. Numero annetaan väliltä 001 – 899.

Päätösesitys:

- Henkilötunnusten riittävyysongelma ratkaistaan tekemällä henkilötunnuksesta kokonaisena merkkijonona yksilöivä ja ottamalla käyttöön uusia vuosisatakohtaisia välimerkkejä
 - Käytetään uusina välimerkkeinä aakkosia versaalimuodossa
 - 2000 –luvulla samaa sarjaa laskevasti (A->) B:stä alkaen
 - 1900 –luvulla nousevasti, päinvastaisesta suunnasta Y:stä alkaen
 - Ei käytetä ”skandeja”.
 - Ei käytetä tarkistemerkkin tapaan niitä aakkosia jotka voivat sekoittua kirjoittaessa helposti numeroihin (G, I, O, Q ja Z)
 - Y, X, W, V, U, T, S, R, P, N = 1900
 - B, C, D, E, F, H, J, K, L, M = 2000
- Myös kirjainten B, D, S ja J pois jättämisestä oli näkemyksiä ryhmässä

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

dvv.fi